

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Secundus In Octo Libros Physicorum Aristotelis

Crespin, François

Bruxellæ, 1652

III. Quis sit ordo, etiam dignitatis, inter causas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95369)

DVBIVM III.

Quis sit ordo, etiam dignitatis, inter causas.

Antè Resolutionem

xxxI. Suppono ordinem inter causas esse duplicem, unum intentionis, alium executionis.

xxxII. Ordo intentionis est ordo causarum, prout sunt in intentione operantis; sic æger 1º vult sanitatem, 2º potionem præscriptam, 3º medicum; executionis verò est ordo causarum, prout sunt à parte rei extra intentionem operantis; sic æger 1º vocat medicum, 2º sumit potionem præscriptam, 3º recuperat sanitatem; ubi vides sanitatem, quæ fuit prima in intentione, esse postremam in executione, juxta hoc axioma, *Quæ sunt prima in intentione, sunt postrema in executione.* Hoc supposito, sit

RESOLUTIO I.

xxxIII. **D**ico 1º, inter causas hic est ordo intentionis: 1º intenditur causa finalis, sive compositum: 2º forma, utpote nobilior pars compositi: 3º materia, utpote altera pars compositi: 4º causa efficiens, quæ illas conjungat & efficiat.

DISPUTATIO TERTIA

De Conditionibus ad causandum requisitis.

DVBIVM I.

An & quæ existentia causa requiratur ad causandum.

Antè Resolutionem

I. Suppono 1º. existentiam esse duplicem, unam intentionalem, sive in mente concipientis; aliam realem, sive à parte rei extra mentem concipientis; quæ realis, est etiam duplex, una causæ in se & virtute suâ simul; alia in virtute sua tantum, ut gallinæ mortuæ in ovo suo.

II. Suppono 2º. causæ existentiam in se non requiri ad causandum effectum; sed sufficere existentiam illius in virtute sua; nam ex semine planta, ex ovo pullus educitur absente causâ, à qua decisa sunt. His suppositis, sit

RESOLUTIO I.

III. **D**ico 1º. ad causandum finaliter requiritur existentia intentionalis causæ finalis, non tamen realis.

IV. Probatur 1ª Pars; quia causa finalis causat movendo, excitando, &c. causam efficientem; sed movere non potest nisi sit in mente mobilis; unde sit quoddam vocetur causa intentionalis, ergo, &c.

V. Probatur 2ª Pars; quia causa finalis non causat, quia est realiter, sed ut sit realiter: unde æger ambulat ad sanitatem consequendam, quæ realiter & à parte rei non est, ergo, &c.

RESOLUTIO II.

VI. **D**ico 2º. ad causandum materialiter requiritur existentia realis causæ materialis. Ita omnes Philosophi; quos legi.

RESOLUTIO II.

xxxIV. **D**ico 2º, inter causas hic est ordo executionis: 1º ponitur efficiens, quæ basim vel materiam efficienter producat: 2º basis vel materia, quæ formam producat materialiter: 3º forma tamquam effectus causæ efficientis & materiæ, saltem in materialibus: 4º compositum, quod est causa finalis & movens ad sui executionem; ut causa finalis tamen non est ultimum in executione, ut patet, quia ut causa finalis non exequitur, sed ut compositum ex materia, forma & unione.

RESOLUTIO III.

xxxv. **D**ico 3º, inter causas hic est ordo dignitatis: 1º efficiens, quia præterquam quoddam Deo conveniat, cæterarum perfectionem continet, & non earum imperfectionem, quia non est pars, uti materialis & formalis; neque causat intentionaliter tantum, uti finalis: 2º, causa finalis cum formali & materiali sunt excedentia & excessiva; exceditur finis, eo quod non causat realiter, sed intentionaliter tantum, quod est ignobilius; excedit verò, quia non causat per modum partis, uti formalis & materialis; unde Deo convenit esse causam finalem, non autem esse partem materialem vel formalem: Adde tamen formalem esse dignitate priorem materiali, quia dat speciem & ultimam perfectionem; materia verò est imperfectissima.

VII. Probant varii hoc modo; quia causa materialis & formalis sunt partes intrinsecè essentielles compositi; ergo ad hoc, ut existat compositum realiter, requiritur earum existentia realis: Verum hæc probatio supponit falsum, videlicet causam materialem & formalem esse partes intrinsecè essentielles compositi, cum sint tantum extrinsecè essentielles, non secus ac fundamentum & terminus respectu relationis; imò sicuti potest dari relatio non existentibus fundamento & termino, ita potest dari compositum formaliter, non existentibus causâ materiali & formali realiter, sed intentionaliter & objective tantum, de quibus aliquid infra. Quare aliter

VIII. Probatur; quia materia realiter causat recipiendo, sustentando, &c. formam, sine influxu à se manante; sed totum quod causat realiter, debet realiter existere, vel per seipsum, vel saltem per influxum à se manantem; alioqui causæ, quæ nunquam extitissent, dici possent causare realiter, ut consideranti patebit, quod nullus admisit, ergo, &c. consequentia est legitima; minor patet, tum ex præmissis, tum ex dicendis infra.

IX. Confirmatur, tum hæc, tum sequens Resolutio: tam causa materialis, quam formalis causat mediante unione; sed unio non potest existere sine utroque extremo realiter existente, ergo, &c. probatur minor; quia unio est ultima determinatio ad uniendum duo extrema existentia; alioqui deberet per aliud determinari ad illa ut existentia unienda; de quo quæreretur, an esset ultima determinatio ad unienda duo extrema existentia, nec nō? si sic, idem dic de unione; si nō, dabitur processus in infinitum.

Addo